[illegible] ରାୟ ରାଧାନାଥ ରାୟ

[illegible]

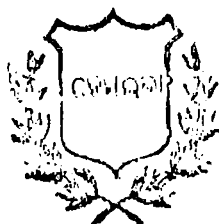
[illegible] ମହୋଦୟଙ୍କର

[illegible]

“ହେମଲତା” [illegible] କାବ୍ୟ । ଏହାର [illegible] ସ୍ଥଳେ ସ୍ଥଳେ ଯେପରି ଶକ୍ତିମତ୍ତା [illegible] ଦେଖାଇ ଅଛନ୍ତି ତାହା ବାସ୍ତବ-ପ୍ର[illegible]

ରତ୍ନାକର ବାବୁଙ୍କର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦ୍ୟ ପ୍ରବନ୍ଧ ମୁଁ ସମୟ ସମୟରେ ହିତୈଷିଣୀରେ ଦେଖି ବଡ଼ ପ୍ରୀତିଲାଭ କରିଥିଲି ଏବଂ ତାହାଙ୍କୁ ଉତ୍କଳର ଉଦୀୟମାନ କବିବୃନ୍ଦର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ମଣିଥିଲି । “ହେମଲତା” ପାଠଦ୍ୱାରା ମୋହୋର ସେହି ଅନୁମାନ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହୋଇ ଅଛି ।

[illegible]-୯୭ } ଶ୍ରୀ ରାଧାନାଥ ରାୟ ।

ଘନ ବଙ୍ଗାଲାଶ୍ରୀ ।

ହେଲା ସନ୍ଧ୍ୟାକାଳ   ନିଜ ନିଜ ନୀଡ଼େ
ପଶିଲେ ପକ୍ଷିମାଳୀ ,
ଲୋହିତ ବରଣେ   ପ୍ରତୀଚୀ ଅଚଳ
ଚୂଳେ ବସେ କରମାଳୀ ।
କୁଙ୍କୁମିତ ଦେଖି   ବାରୁଣୀ ଗଗନ
ଏମନ୍ତ ହୁଏ ପ୍ରତୀତ,
ରବି ରଙ୍ଗାଜୀବ-   ଯୋଗେଙ୍କ ହୋଇଛୁ
ହିଙ୍ଗୁଳେ ଏହା ଚର୍ଚ୍ଚିତ ?
ବାରୁଣୀତରୁଣୀ   ସଜାଡ଼ି ପିନ୍ଧିଛି
କିଅବା ରଙ୍ଗ ବସନ,
ତା ମଥା ସିନ୍ଦୂର   ଜନ୍ମେ ଭ୍ରାନ୍ତି, ରବି-
ମଣ୍ଡଳ ଦର୍ଶେ ଶୋଭନ ।

[illegible] ଦୁଃଖିତ ଅନ୍ତରେ
ମୃଣାଳ ମୁଦଲେ ପଦ୍ମଳା,
[illegible] ସମସ୍ତ ଜଗତେଶି
ହରଷିତା କୁମୁଦିନୀ ।
ରଥାଙ୍ଗ, ରଥାଙ୍ଗୀ ଦୁଃଖିତେ ଗମିଲେ
ସରଃ ବିପରୀତ କୂଳେ,
[illegible]ଧଳୀ-ଦଳି ଉଡ଼ କଲେ ଗତ
ସନ୍ନିକଟ ନଗ ଚୂଳେ ।
କୁମୁଦ କୁଟ୍ମଳ ବିକାଶ ଉନ୍ମୁଖ
ହେଲେ ବନେ ଉପବନେ,
କୋଟର ଭିତରୁ ବାହାରି ଦିବାନ୍ଧେ
ଭ୍ରମିଲେ ହରଷ ମନେ ।
କ୍ରମେ କ୍ରମେ ନିଶା ଆସି ପ୍ରବେଶିଲା
ନଭେ ଉଦେ ତାର-ବ୍ରାଜ ,
[illegible] ନିଜ ଧବଳତା
ଉଦେ ହେଲେ ନିଶାନାଥ ।
ନୃତ୍ୟେ ନିଶାନାଥ ଧରିବା ପାଇଁକି
[illegible],
ରଜନୀ ରମଣୀ ରୌପ୍ୟ ଥାଳୀ ଏକ
[illegible] ।

ଧରା ପୂର୍ଣ୍ଣ-ରାଶି   ମୁକ୍ତା ମାଳାର
ଏ ଅଟେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ-ଘଟକ,
ପଣେ ପଣେ ଛଟା   ଗଗନୁ ଢାଳିଲା
ଜଳୁଅଛୁ ନୀଳ ମଣି ।
ନୂତନ ଏମନ୍ତ   ଚନ୍ଦନ ବିନ୍ଦୁର
ଶୋଭେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ-ଥାଳୀ ଭଲେ,
ଧାତା ମନ୍ଦିରର   ଅଟେ ଶ୍ୱେତ ଧ୍ୱଜ
ଭ୍ରମନ୍ତି ଏମନ ଭାଲେ ।
ମନ୍ଦ ସମୀରଣ   ବହେ କ୍ଷଣ କ୍ଷଣ
ତା ଦେଖି ହୁଏ ବିଶ୍ୱାସ,
ଭାବୁକ-ମୋହିନୀ   ରଜନୀ-ବାଳୀର
ଘଟେ କ୍ଷଣିକ ନିଃଶ୍ୱାସ ।
ରତ୍ନ-ପୂର ତାଜ   ଗର୍ଭିଣୀ ନଗୀଠେ
ଝଲକନ୍ତି ଅତି ନିର୍ମଳ,
ନୟନ-ରଞ୍ଜିନୀ   ନିଦ୍ରାଦେବୀ କୋଳେ
ପ୍ରସୁପ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ସକଳ ।
କଲ୍ଲୋଳିନୀ କଳ-   ସ୍ୱନରେ ଅଦୂରେ
କରନ୍ତି ଆନନ୍ଦେ ଗାନ,
କେତେ ବେଳେ ଶିବା   କଉଶିକ ଚଣ୍ଡ-
ରବେ କମ୍ପିତ ଭୁବନ ।

ତନ୍ତୁ ଭ୍ରମେ ଧରି ଚକୋର, ଚକୋରୀ
[illegible] ମଧୁର ଗାଇ,
[illegible] ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାମୃତ-ଧାର
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ଥାଗା—
ଉଠେଇଥିଲୁ ମୋ ହୃଦାଳେ
ଏ ଯୋଗରେ 'ହେମା— ଧର'.ନ୍ଦ୍ର ମୁଖେ
ପଡ଼ିଲା ମୋର ନସ୍ତୃକ
ସେହି ଦିନୁ ମୋର ମନ ଉଡ଼ିଯାଇ
[illegible] ସଦନ ।
ଏ ମୋହନ ମନ୍ତ୍ର ଅନ୍ତ ତାକୁ ଜଣା
ଜାଣିବା ପାରିଲି ନାହିଁ,
ଅଲକ୍ଷିତେ ମୋର ହୃଦୟ-ରତନ
ଅହା ନେଲା ସେ ଚୋରାଇ ।
ଫୁଲ ଖେଳ ଠାରେ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର ପଦେ
ଏକ ମୁହିଁ ତାକୁ ବର,
ସନ୍ଦେଶ ପ୍ରାନକୁ ନଚଲେ ଏ ପିଣ୍ଡେ
ରହିବ ପ୍ରାଣ ମୋହର ।

କରୁଛି ଭରତ   ଏବେ ମୁହିଁ ଯାଉଛୁ
ଯବନର ସ୍ଥାନ ଗଗନ,
ସେପୃଷ୍ଠ ଯାପଦେ   ପୂର୍ଣ୍ଣଭ ଜେମନ୍ତେ
କରନ୍ତ ଭହିଁ ଯାମନ ।
[illegible]
ଗଲାଣିକ କେବେ ଦୁଃଖ ?
ବନା ଉଦ୍ୟାନରେ   କାହିଁ କେଉଁ ଠାରେ
ଭାହାକୁ ମିଳନ୍ତୁ ସୁଖ ?
ପ୍ରେମ-ଭରବାରି   ଗାମ୍ଭୀର ସାହସ:
ବର୍ମ ଅଛୁ ଯାହା ଠାରେ.
ପ୍ରିୟ ସହଚରୀ   ପଥ ସଖା ଥାଉ
କାହାକୁ ଭୟ ସଂସାରେ ?
ଏବେ ଚାଲି ହୁଦେ   ରମଣୀ ରତନ
ସଙ୍ଗେ ଘେନି ସହଚରୀ,
ନିଜ ଅନ୍ତଃପୁରୁ   ନିଃଶବ୍ଦେ ବାହାର
ହେଲା ପକ୍ଷ କମ୍ପାଥଣୀ ।
ଯେଉଁ ଖୁରୁ ଦେହ   ସ୍ପର୍ଶ୍ୟା ବଲୋକ
ଭଙ୍ଗେ ହୁଅଇ କମ୍ପନ,
ଧନ୍ୟ ପ୍ରେମ ଶକ୍ତି   ବନ୍ଦନ ବନେ ସେ
କରୁଛୁ ପାଦ ଗମନ ।

[illegible] ସୁକୋମଳ ପୁଷ୍ପ-
ଶଯ୍ୟାରେ ଲଭଇ କ୍ଳେଶ,
[illegible] ପଦେ ଯାଉଁ ବାଳୁ
ଧାରଣେ ସେ ଦୁଃଖ ଲେଶ ।।
[illegible] ବିମ୍ବାଧର ତାର
ନୋଇଛନ୍ତି ମଧ୍ୟ ଶୁଖିଯାଇ,
ପ୍ରାଣର ଅନ୍ତ ଧାଇଁଲେ ଶରଣ
ଅନକଥା ମନେ ନାହିଁ ।
ପ୍ରେମର ଦ୍ରୁତରେ ହୋଇ ସାଧ୍ୱସିନୀ
ସଙ୍କେତ ସ୍ଥାନେ ପ୍ରବେଶ,
ମନରେ ଅତୁଳ ହେଲା ମୀନକେଶୀ
ନଦେଖି ତା ହୃଦୟେଶ ।
ଅଶୋକ-ମୂଳରେ ସଖି-ସଙ୍ଗେବସି
ରହିଲା କାନ୍ତକୁ ଚାହିଁ,
ହୃଦୟ-ଉଦ୍ବେଗ ଭେଦେ ବହୁ ଅଶ୍ରୁ
ଯେତେ ନଶୀ ଯାଏ ଧାଇଁ ।
ଚାହିଁ ଚାହିଁ ନଶୀ ହୋଇଗଲା ଶେଷ
ପ୍ରବେଶ ଉଷା ସମୟ,
[illegible] ଡାମଟ, ତଉଣୀକି
ଲଭିଲେ ବ୍ୟଗ୍ର ହୃଦୟ ।

ବନ୍ୟ ଗାମ୍ଭରନ୍ଦ　　　ବଲୀବର୍ଦ୍ଦ ଦଳ
　　କଲେ ଅଗ୍ରେ ନଂସ୍ରନ,
ଭ୍ରମନ୍ତି, ଚଷା —　　　ପୁଅ, ଷଣ୍ଢଘାଟ
　　ରବେ ମୁଖରିତ ବନ |
ହୋଇଲେ ଅଦୃଶ୍ୟ　　　ତାରକା ନକର
　　ଦିଶିଲେ ତନ୍ତ୍ର ଘାନପ୍ରସ୍ଥ,
ପ୍ରଭାତର ରଙ୍ଗ　　　ବସନ ପିନ୍ଧିଣ
　　ଉଦ୍ଭାସିଲା ପ୍ରାଚୀନଭ |
ନାନା ଜାତ ଫୁଲ　　　ହୋଇଣ ଉତ୍ଫୁଲ୍ଲ,
　　ବିତରିଲେ ଚାରୁ ଗନ୍ଧ,
ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ସ୍ୱନେ　　　ବେଡ଼ି ଭୃଙ୍ଗ-ଚୟ
　　ପାନକଲେ ମକରନ୍ଦ |
ପୂରୁବ ଗଗନେ　　　ଲୋହିତ ବରଣେ
　　ହେଲେ ତପନ ଉଦିତ,
ସୁନ୍ଦର ତପନ　　　ଅବା କୋକନଦ
　　ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଦୀରେ ବିକଶିତ ?
ସୁନାଗୀ ଏକାଳ　　　ବିଲୋକି, କୌତୁକେ
　　ବେଣୁ-ମୁଖେ ବାହୁଡ଼ିଲା,
କିଛି ଦୂର ଯାଇଁ　　　ଅଦୂରେ ସୁରୂପେ
　　ଯବ ଶାନ୍ତିତ ଦେଖିଲା |

ଧବଳ ରଜନୀ   ଲଭିଛି କାଳିମା
ଭରି ଅଛି ଦୁଃଖଗନ୍ଧ,
ଜୋଛନା ଅଧର   ଅଧ-ନିଘଢ଼ଳ
[illegible]ଳାକୁଳମିତ ଦାନ୍ତ ।
ଧୂଳି ଧୂସରିତ   ମନମାତ୍ର ଦଳ
ମୁରୁଝାଇଲା ଅଧଖିଳ,
ନିପ୍ତୁର ଅସି   ପଡ଼ିଅଛି ଖସି
ଅଧ ଖୋଲିଛୁ ପାନ୍ଥ ।
ପଥିକ ଆସି   କରେଛି ତୁହିଁଣ
ଦେଖିଲି ସେ ଅଚମ୍ବିତ
ଯା ଯନ୍ତ୍ରେ ତାର   ଫୋଉଛି ସେ ମୁଦ୍ରା
ଓଷ୍ଠରେ ଅଛି ଖସ୍ମିତ ।
କହେ ମନେ "ତାର   କୋମଳ ପ୍ରାଣରେ
ଯେତେଁ ଦହୁଛ ମଣା ।
ମାଳୁଳ ଖେଉଛି   ଜୀବନ, ଯକ୍ଷାପୂ-
[illegible] ଶୋଷଣଥା ଜନ୍ମ ।"
[illegible]   ଦେଖିଲି ସୁଦନ
ଅଦୂରେ ଏକ ରୂପସୀ,
[illegible]   ପ୍ରାଣୁ ଅଙ୍ଗ ଛେଦାଇ
ଏକାଠାନ୍ତି ଜବା ଶାଖୀ ?

ଅଥବା କ୍ଷୀରାବ୍ଧି— ତନୟା ରମା ତ
ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକେ ବହୁଳେ,
ପ୍ରମାଦ-ଜନନୀ କେବା ଶୁଣିଥିଲେ
ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଅବୋଧିନୀ ।
ପାତ୍ରଜ-ପଲ୍ଲବ ଯୁଗଳ ନୟନ
ମାନେନଙ୍କ ଶାପ ଦ୍ରୁ,
ଚରଣଇ ମାସ୍ତୁ ଧନେଶ ମନୋହର
ବାମା ଶିରୋମଣି-ଉରୁ ।
କଳହଂସ, ଗଜ— ଘେନ ଗମନରେ
କଣ୍ଠ ଜିଣିଅଛି କମ୍ବୁ,
କଟି ସଙ୍ଗେ ତୁଲ୍ୟ ହେବାକୁ ତାହାରୁ
ଅଶକ୍ତ କେଶରୀ ଧାମ୍ ।
ତପ୍ୟେବେ ଅଗ୍ରତ୍ ଦେହେତୁ କେତକୀ
ଲଭିବାକୁ ସଦ୍ଗନ୍ଧ,
[illegible]
ପଦ୍ମଦମ୍ ଚଞ୍ଚଳମ୍ ।
ଦଳନ ବଦନ୍ୟା ଲବ୍ଧ-ଯଶ୍ୟ
ଶୋଭଇ ବୃନ୍ଦଅଳଙ୍କ,
ହେମାଙ୍ଗିନୀ ବେଣୀ— ଜନ୍ମେ ଧନୋଘୋର
ହେମର ବାଳୁ ଡାଟଙ୍କ ।

ଦରଵାସିଙ୍କର ଦନ୍ତଶ୍ରେଣୀ ଶୋଭେ
ଯେସନ ମୁକ୍ତାରଙ୍କ ,
ନାସିକା—ନାଶି ଧନ୍ୟ ରୂପର
ବାମ୍ବା-କପୋଳ ଯଲଙ୍କ ।
ଉଷ୍ମା ଅଙ୍ଗୁଳୀରେ ଶୋଭେ ଉହ୍ମୁଖୀ
ଦେବ ଦେବେ ରତ୍ନ ଚୂଡ଼ୀ,
ଭୁଜସଙ୍ଗେ ତୁଲ୍ୟ ନୋହଣ ମୃଣାଳ
ଯାହାକୋ ରହିଛି ବୁଡ଼ି ।
ଦରେ ବାଜୁ ବନ୍ଧ ତାହେ ଶୋଭ, ଗ୍ରୀବା
[illegible],
[illegible] ଧନ୍ୟ ରୂପର
[illegible] ।
ଯତ୍ନେ [illegible] ଧନ୍ୟ ଦଶର
[illegible],
ଲଜ୍ଜା ଦଯେ ଯତ୍ତେ ନୃ ଚନ୍ଦ୍ରଦ ଅହ
ନୋହଣ ଧମ୍ମିଲ୍ଲ ସମ ।
[illegible] କଣ୍ଠେ ମୋତି-ମାଳା
[illegible],
ସିନ୍ଧୁର ସଜାଏ ରମଣୀ-ରତନ
ରଙ୍ଗ-ଶାଢ଼ୀ ଗାଲାମ୍ବର ।

ନରେନ୍ଦ୍ରି ଗୃହିଁଣ   ନିଜ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱ
ଚାହିଁ ଖେଦେ କହିଥିଲ,
ହେନ ମୁଖି ବନ   ନପେ ସାଗ୍ରରେ
"ପ୍ରବେଶ ମୃତ୍ୟୁ ମୋହର ।"
"କପାଳରେ ସତ୍ୟ   ଯାହା ଲେଖାଥାଏ
ନୁହଇ ତାହା ଖଣ୍ଡନ,
ନୋହିଲେ କି ରାମ   ରାଜ୍ୟ ଶେଷେ ରାଜା-
ହେବା ଛାଡ଼ି ଯାନ୍ତେ ବନ ।
ଏ ଜୀବନେ ଆଉ   ତୋରୂପ ଦେଖିବା
ଆଜି ଠାରୁ ଗଲ ଘଣ,
ପ୍ରାଣାନ୍ତ-ସମୟେ   [illegible]
ଦେଖିଲି ତୋହରି ସ୍ୱାମୀ ।
ନିମିଷେ ତୋ ପାଶ୍ୱ   ନ ଛାଡ଼େଁ ଅନ୍ତର
ସୁଖେ ସମ ମଣୁ ଥାଇଁ,
ଦାରୁଣ ଦଇବ   କରୁଛି ଅନ୍ତର
ଅଛି ତୋର ବନ ପାଇଁ ।
ମୋହେ! ଛର ପାଇଁ   ମନରେ ବାନ୍ଧବ
ରଚିବୁ ନାହିଁ ଭାବନା,
ଏ ମାୟା ସଂସାରେ   ସକଳ ଅନିତ୍ୟ
ଆହା ନାନ୍ତ-ଦଦନା ।

ଗଳିଲି [illegible]   ଯଶମୁ ନମ୍ବର
ଆଦୌ ମାନବ ଜାତି
[illegible]   ଉଦେ ଜାଣିଲେ
ନିଶ୍ଚୟ ଦନେ ମରଣ ।
[illegible]   ଶରୀର—ପିଞ୍ଜରେ
ତାର ସ୍ଥାୟୀ ରହେ ଯନ,
[illegible]   [illegible]
ଅନାଦିକାଳ ଧରେ ଧାରଣ ।
ମୋହେ ଲଭେ ଆଉ   ବୃଥା ସନ୍ତାପିବା
ନୋହୁଁ ନିର୍ବାଣ-ନିଷ୍ଠ,
ଯାହାର ଅଦୃଷ୍ଟେ   ଯାହା ଘଟିବ ତା
ଧାତୁ ଲେଖି ଥାଏ ଦଶ'' ।
ଯେଉଁ ରୂପେ ମୋର   ଏଦଶା ଘଟିଲା
କହୁଛି ଶୁଣରେ ସନ୍ଥ,
ଦୋହର୍ଷି ଧାତେ   ଧାୟୁଁ, ଏହୁ ତାବେ
[illegible] ।
[illegible]   ଧନ୍ଦ ଅଭ୍ୟୋ ଧଧ
ଘାରଲା, ପଡଲି ଟଳେ,
ଦୋହର୍ଷିକ ଯାଏ   ଥିଲା ଏ ଜୀବନ
କେଉଁ ପୂର୍ବ ପୁଣ୍ୟ ଫଳେ ।

ଅସହ୍ୟ ମରଣ　　　ଯେମନିରେ ଜନ
କପାଳରେଁ ସହି କହ,
ହେଉଛି ମେଲାଣି　　　ସ୍ୱପନେ ମନରେ
ଏଥର ମାଗୁଛି ସହ ।"
ଏତେ କହି ଯୁବା　　　ମୁଦିଲା ନୟନ
ପିଣ୍ଡୁ ପ୍ରାଣ ଉଡ଼ି ଗଲା,
ନୀରବରେ ଯେବେ　　　ହରିଷ ମାନସେ
[illegible] ନଗଲା ।
ହେମଲତା ଦୁଃଖ　　　ଏକାଳେ ଯେସନ
କହିବାକୁ କେ ଭାଜନ,
ହୃଦେ ମାର ଘାତ　　　ଦୀର୍ଘ ସ୍ୱରେ କାନ୍ଦ
ବଳଟେ ସମାରଜନ ।
"ଅହା ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର　　　କଦୋଷରେ ମୋତେ
ଛାଡ଼ିଗଲ ଏକାକର,
କେମନ୍ତେ ବଞ୍ଚିବ　　　ତୁମ୍ଭ ବିନା ମର୍ତ୍ତ୍ୟ—
କାରାଗାରେ ଦେହ ଧର ।
[illegible]　　　[illegible]
[illegible] ଖଣ୍ଡେ,
ତାହା ଅନାଇର　　　କେଉଁ ପଥେ ଗଲ
କଥାଁ ନ କେଲ ଗହଣେ ?

ତାହା ଅଗୋ ସଖି	ମନକଥା ମୋର
ଜଣାଇବ ମୁଁ ବରଲେ,
ଉପବନୁ କେହ୍ନ	ଲାବାପୁଷ୍ପ ଆଣି
ଯାକି ଦେବ ମୋ ଅଞ୍ଚଳେ ।
କେ ଲୋଭକ ଘୋଡ଼େ-	ଦେବ, ମନୋଦୁଃଖେ
ଜଳେ ମୁଁ ନାଥ ରୋଦନ,
ନାନା ଧର୍ମ କଥା	ଲକ୍ଷ୍ମ ହୃଦ ବ୍ୟଥା
ନାଶିବ କେହ୍ନ ଖଣ୍ଡନ ।
ଅବଧାନ ରୂପେ	ଗୀତ ଗୁଆଇବ
କେ ଅଉ ନର୍ତ୍ତନେ ବସି,
ନାନାବ ଝାପଗ୍ର	କଥାକେ କହିବ
ଆନନ୍ଦରେ ହସି ହସି ।
ରଜନୀ, ଧାଧାମ	କେ ଅଉ ଜାଗେବ
ଧର୍ମ ରୋଗ-ଶଯ୍ୟା ପାଶେ ,
ପୀଡା କାଲେ ମୋର	ଔଷଧ ସେବନ-
କରାଇବ ମଧୁ ଭାଷେ ।
[illegible] ମୁଁ [illegible]	କେଦାର୍ଥା ନାଗିବା
ହୃଦୟ ଗର୍ନ୍ତୁ ବଚନେ ,
[illegible]	ଉପଦେଶ କେହ୍ନ
ଶୁଣାଇବ ହେ ଧାଜନେ ।

ବଗିଚ୍ ବାଡ଼ୀରେ   କରିବା ଭ୍ରମଣ
ଯାଉ ଯାହା କର ଧବୁ,
ସବୁ ସୁଖ ମୋର   ଯାଉ ହେ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର
ଆଜ ତୋଟୁ ଗଲା ସବୁ ।
ଦାରୁଣ ଦଇବ !   କି ଦୋଷରେ ହାୟ
ନେଲୁ ମୋ ଜୀବ-ଜୀବନ,
ଘାତ ଯିବେ ବୋଲି   ନାଥଙ୍କ ମୋ ଯୋଗା
କପାଳେ ଥିଲା ଲିଖନ ।
ନବୀନ-ପ୍ରତିମା   ଖୋଲି ନେଲୁ ମୋର
ନନ୍ଦନ ବନେ ବସାଇ
ବଣିଜ-ବୋଇତ   ହାୟ ନେଇ ଦେଲୁ
ଅଗାଧ ଜଳେ ଭସାଇ ।
ସ୍ୱର୍ଗ ଜନ୍ମେ ମୁହିଁ   ଉପାୟ ବାହାରି
ଏଦଣ୍ଡ ଦେଲୁ ଦଇବ ?
ବୃକ୍ଷରେ ଚଢାଇ   ମୂଳ କାଟି ଦେଲୁ
ଏହାକି ଦେହ ସହିବ ?
ମାନସ-କୁମୁଦ-   ବନ୍ଧୁ , ଦୂରୀଭୂତ
ହସଇ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚିବ ?
ଦୁର୍ଗତି-ତିମିର   କାନ୍ତ-ତମୋହର
କାହାକେ ମୋର ହରିବ ?

ଜାତ୍ର ଅବଳାରେ [illegible] [illegible]
[illegible] ,
ଧାତ୍ର ବନା ଫିଙ୍ଗେ ଅପଣ ରକ୍ଷିବା-
ଅପେକ୍ଷା ଶ୍ରେୟଃ ମରଣ ।
ଏ କାରଣ ଦୁଃଖେ ଘଟିଲେ କଠିଣ-
ପାଷାଣ ଯାତ୍ରା ଭରଳ ,
ଏବେ ଦୁଃଖେ ପ୍ରାଣ ନପାର ରଖିଛି
ଭ୍ରଷ୍ଟି [illegible] ?
ଏ କାରଣ ଦୁଃଖ ଦେଖିବାକୁ ଧ୍ରୁବ-
[illegible] ,
ଏ [illegible] ତେମନ୍ତେ ସହିବ
[illegible] ମୋ ହେଉନ୍ତୁ ବନ୍ଧ ।
[illegible] [illegible]
ରକ୍ଷିବ ଏ ଭର ପ୍ରାଣ ।
ବଝେ ଯୋଭ ନଭ ହେବ ସନ୍ ନାଶ
ଭୂପତିର ଅସି ଘାଣ ।”*
ହେମଲତା-ବାଣୀ ଶୁଣି ସଖୀ କହେ
ଶୁଣ ଧୀ ଗୋ ହେମ-ଗୋର ,
ଯାହ ନଥାରେ ଗୋ କପାଁ ବୃଥା ଚିନ୍ତା ?

* ବମ୍ଭାଧରର କରଲିକତ ଅସି ।

ସନ୍ତାପ ଦାରୁଣ ସାଗରେ ।
ପଡୁଅଛୁ ନାରୀ　　ଧଇର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ଥିର
ଆନ୍ତର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ସଂସାର ,
ମାତା, ପିତା, ଭ୍ରାତା　　ସଉଜନ ଆଦ
ତୁଚ୍ଛନ୍ତି ନୈତ୍ର ଲୋକାଚାର ।
ଯାଉଛୁ ବୋଲନ୍ତି　　ଆପଣାର ବୋଲି
ସେହିତ ହୃଦୟ ଚୋର ,
ଏରୂପେ ସହିଲେ　　ଜୀବ ଦେଇ ଯାଏ
ଛନ୍ଦାଉଣୀ ମାନ୍ୟା ତୋର ।
[illegible]　　[illegible]
ପ୍ରବାହ-ଫେଣା-ସମାନ ,
କାଳ—ସ୍ରୋତରେ　　ଅଜାଣେ ସେ ମିଶା
ପ୍ରେମର ସବୁ ନିଶାଣ ।
ଯେତେ ଯୋଡ଼ ଲଗେ　　ଦଗ୍ଧମନ ବନ୍ଧୁ
ଅଳଭୁ ପାଉଛୁ କାହିଁ ?
ସିନ୍ଧୁଗର୍ଭୁ ଶୁକ୍ତ　　ଉଦ୍ଧରିଲେ ସହ
ଲେଉଟି ଆସଇ ନାହିଁ ।
ବଧୂ ହଉ ନଧି　　କଳଙ୍କ ଅବଧି
କାହାକୁ କହିବା ଅଉ ,
ବୃଥା ଝୁଲୁଣିରେ　　ନୂଆଗୋ ଅତୁର

ଗଲ୍ପ କଥାମାନ ଯାଉ ।
ମୁରାରିଙ୍କୁ ସହ   ପିଡାଦେବେ ବହୁ
ଲଭିବୁ ପରମ ସୁଖ ,
ବୃଥା ଭାଳୁଣିରେ   କାନ୍ଦୁଁ ତୋ କାରଣେ
ମାଧୁରୀ ଧାର ତେଜ ଦୁଃଖ ।"
ଶୁଣି ସଖି-ବାଣୀ   ସଜଳ ନୟନେ
କହେ ବାଳା ହେମଲତା ,
ଏ ଅନୀତ କଥା   କହ ବଧିଁ ସହି
ଅଧିକ ବଢାଉ ବ୍ୟଥା ।
ଦେସିଲା ମୋ ପଣ   ଯାହାଙ୍କ ପଦରେ
ବନ୍ଧ ଅଛି ଏ ଜୀବନ ,
ଅନ୍ୟ ପୁରୁଷରେ   ମତ ବଳାଇବା
ଅଟେ ଅସତୀ ଲକ୍ଷଣ ।
ସହିରେ,
ଏହା ହେବ ବୋଲି   ଜାଣି ମୁଁ ନ ଥିଲି
ଯାହା କଲି ଏତେ ଦିନ ,
ପ୍ରବଳ ଶୋକରେ   ଅନ୍ତର ଦହୁଛି
ବଞ୍ଚିବ ଦିନ କେସନ ?
ବସ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ   ଏ ଯୋଡା ପରାଣେ
ଏହା ଥିଲା ମୋ କପାଳେ ,

ଯାଙ୍କୁ କରଥିଲ   ଗଳା-ମାଳା, ଗଳା-
କାଟି ଦେଲ ମୋ ଅକାଳେ ।
ବିଚ୍ଛେଦ-ଅନଳେ   ଦଗ୍ଧ ହୁଏ ଦେହ
କହିଲେ କିଏ ଶୁଣିବ ?
କାହାକୁ କହିବ   ମୋ ହୃଦ-ବେଦନା
ମୋ ମନ କିଏ ଜାଣିବ ?
ଯେ ମୋର ଜୀବନ-   ଧନ ରେ ସଙ୍ଗାତ
ତାକୁ ଧାତା ନେଲା ହରି ,
ଘଣ୍ଟାରୁ ସଞ୍ଚିତ   ଟିପ୍ସୁପ ହରଣ
ଦେଲା ହଳାହଳ ଭରି !!
ମୋ ନୟନ ପଥେ   ଝୁଲୁଛି ନିରତେ
ସେ ଗୁରୁ ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନ ,
ପାଣି ଦେଉଅଛୁ   ଅହିଁରତେ ମନ
ସଲିଲାବର୍ତ୍ତ ଯେସନ ।
କହିଲେ କି ଶେଷ   ହେବ ଯେବେ କଥା
ଅନ୍ତ ତାହାର ବସୁଧି ,
ଖେଳୁଥିଲୁ ପଶା   ବାଳକାଳେ ଦିନେ
ନାଥ-ସଙ୍ଗତରେ ବସି ।
ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗତେ   ପ୍ରିୟସଖୀ ତହିଁ
ହେଲାରେ ପଣ ମୋହର ,

ପ୍ରାଣନାଥ ମୋର [illegible]
ମୁଁ ହେବି ଦାସୀ ତାଙ୍କର ।
[illegible]
ମନରେ ମୁହିଁ ଭାବଇ ,
[illegible] ଦାସୀ ହୋଇ ହେବ
ତାଙ୍କ ପଦେ ସମର୍ପିଲି ।
[illegible] ବାଳକ, ବାଳିକା
[illegible] ,
[illegible]
[illegible] ।
ଏଣୁ ଶିଶୁ ତହୁଁ ହେଲେ କନ୍ୟାଙ୍କଠୁଁ
[illegible] ରହିଲେ [illegible] ,
ନେତ୍ରେ ଶିଶୁ ବନ୍ଧୁ- ବାନ୍ଧବେ ବସନ୍ତ,
ଦର୍ଶକ ହେଲେ ଅନେକ ।
କନ୍ୟାରୂପେ ତହୁଁ କଲେ ମୋତେ ପ୍ରାର୍ଥନା
ଏବେ ହେଲେ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର ,
[illegible] ମଧ୍ୟେ ବସାଇ ଦେଲେ
ଏହି ଅଟେ ମୋର ବର ”
ପିତାମାତା [illegible] [illegible] ମାଳା [illegible]
[illegible] ମୁଁ ପ୍ରାଣେଶ ଗଳେ ,

ସୁପ୍ରସବା ହୋଇଲଣି   ଏକ ଶିଶୁ ତହିଁ
ସ୍ୱଭାବ ସୁନ୍ଦର ଜନ୍ମେ ।
ନାଥ ସଙ୍ଗେ ମୋର   ଦେଇ ହସ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥି
ହୃଷ୍ଟ ଦେଲେ ସମାଧାନ ,
ଶିଶୁ ମୁଖ ଶିର   ଦେଖିଲେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ
ହୋଇ ଅତି ତୃପ୍ତ ମନ ।
“ଏ ତୋହର ପ୍ରୀତି”   ବୋଲି ନାଥ-କରେ
କଲି ମୋତେ ସମର୍ପଣ ,
ଯେତେ ଦୃଷ୍ଟି ସହ   ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର-ମୁଖେ
କାନ୍ତି ଛାଇଲା ପ୍ରକାଶ ।
ଯାହୁରେ ,—
ପୁର ଉଦ୍ୟାନକୁ   ଦିନେ ହୃଦୟାକୁ
ଏକାକିନୀ ଯାଇ ଥିଲି ,
ଫୁଲ ଫୁଲ ସହ   ଖୁସି ହୋଇ ତହିଁ
ଚଳେ କଣ୍ଟକ ପଡ଼ିଲା ।
ହେଲି ହତଜ୍ଞାନ   ଭାଗ୍ୟ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର
ଉଦ୍ୟାନକୁ ଥିଲେ ଯାଇ ,
ଆସିଲେ ଦର୍ଶଣ   ନାନା ଉପାୟରେ
ମୋ ପ୍ରାଣ ଥିଲେ ବଞ୍ଚାଇ ।
ସହରେ ,—

ବନ୍ଦେ ପିତା, ପ୍ରାଣ- ନାଥଙ୍କୁ ଡାକାଇ
କହିଲେ ମଧୁ ବଚନେ ,
ମୃଗୟା ନିମିତ୍ତ ତାଙ୍କ ଗହଣରେ
ଯିବାକୁ ଗହନ ବନେ ।
ଏ ବାରତା ପାଇ ମନରେ ସହର୍ଷରେ
ବନ୍ଧୁ ଉତ୍ସବ ହୋଇଣ ,
କହିଲ "ମୋପାଇଁ— ଆଣି ଦେବ ଏକ-
ଜୀବନ୍ତ ବାଲ ହରିଣ" ।
ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ଥାଉ ଅଭିଳାଷ
ପ୍ରିୟା ମଧୁ ବଚନ ,
ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର ମୋର ଏ ଅନ୍ନେ ସତନ
ମୋ ପାଇଁ କଲେ ଗମନ ।
ଅନୁଚର ବୃନ୍ଦ ସେନା ସଙ୍ଗତରେ
ଯିବା ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାଣପତି ,
ମୃଗ ବଧ ଲାଗି ଗହନ କାନନ
ଅଭିମୁଖେ କଲେ ଗତି ।
କେତେ କାଳ ଅନ୍ତେ ମୃଗ ନଧାରଣି
[illegible] ପ୍ରାଣ[illegible] [illegible] ,
ମୃଗ ନ ଆସିବା କୁଟୀ ଅଗ୍ନିବାଲୁ
କହିଲେ ଯଥା ମୋ ହେତୁ ।

ମିଥ୍ୟା ମାନ କରୁଁ   କହଲେ ପ୍ରାଣେଶ
  ଯେଉଁ ବନସ୍ଥ ଭାରଣୀ ,
କରଭର ଧାର   ଗ୍ରାସ୍ଥ, ମନେ ଘଡ
  ହୃଦସ୍ଥ ଦାଏ କରଛ ।
ସହ୍ଯରେ ,
ଭାଦ୍ରବ ମାସର   ଶେଷ ରବି ବାର
  ପୂଜା ଅନ୍ତେ ଅୟୋଜନ —
କଲ୍ଁ, 'ମୃଦଲ୍ଗଣୀ'   ଦେବାଙ୍କି ଜଳରେ
  [illegible] ।
ବେଶଭୂଷା ହୋଇ   ବାହାରିଲୁଁ ସର୍ବେ
  ହର୍ଷେ ହେଲୁଁ ଝୁଲଝୁଲ ,
ମୃଦଙ୍ଗ କଂସାଳ   ବାଦ୍ୟନାଦେ, ଉଚ୍ଛ-
  ପୁର୍ ଗଲାଗୋ ଉତ୍କଳ ।
ସର୍ବେ ନଦୀଘାଟରେ   ହେଲୁଁ ଉପସ୍ଥିତ
  ଦେବାଙ୍କି ଘେନ ସଙ୍ଗରେ,
ଦେଖାଙ୍କି ଭଗିନୀ—   ଗର୍ବେ ଭସାଇବା
  ପାଇଁ ମୁଁ ଗଲି ଉତ୍ସବେ ।
କପାଳ ଲେଖନ   କେ କରିବ ଆନ
  ପଦ ମୋର ଗଲା ଖସି ,
ଅଗାଧ ଜଳରେ   ଯାଇ ମୁଁ ପଡ଼ିଲି

ଜଳା ଗର୍ଭେ ଗଲି ପଶି ।
ପ୍ରିୟ ସଖୀ ବୃନ୍ଦ ଦେଖି ଘଟଣାରେ
କଲେ ଉଠେ ହା ହା କାର ,
ସମସ୍ତଙ୍କ ଦେହ— ନେତ୍ରୁ ଦୁଃଖ ଭରେ
ବହିଲା ଲୋତକ ଧାର ।
ଭାଗ୍ୟେ ପ୍ରାଣନାଥ ସେକାଳେ, ସେଠାରେ
ଥିଲେ ସ୍ୱହ୍ର ଉପସ୍ଥିତ ,
ଦେଖି ଏ ବିପଦ ନଦୀ-ଗରଭରୁ
ଲମ୍ଫ ଦେଲେ ସେ ତ୍ୱରିତ ।
ଜଳା ଗର୍ଭୁ ମୋତେ କୂଳକୁ ଆଣିଲେ
[illegible] ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର ,
ନାନା ଯତନରେ ସଚେତ କରଣ
ରଖିଲେ ପ୍ରାଣ ମୋହର ।
ଏଘଟଣା ସଖି ଅନୁଭୂତେ ଦେଖି
ତହିଁ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଇ ,
ରଖିବ ସ୍ୱପନ— କେବେହେ, ଏମନ
ଅମୂଲ୍ୟ ନିଧି ହରାଇ ।”
ମାଧବିନା ବୁଝି ନନ୍ଦବାଳୁ ବୋଧ
ଶୁଣି ସଖି ବାମା-ବାଣୀ ,
ଜାଗ୍ରାପିତ ପ୍ରାୟ ହୋଇଣ ବୋଲି

ନଚଳଲ୍ଲ ପାଦ, ପାଣି ।

କହେ ହେମଲତା　　ଗଦ୍ଗଦ ବଚନେ
ସଙ୍ଗିନୀର ମୁଖ ଚାହିଁ ,
"ଏ ଦୁଃଖିନୀ ମୁଖ　　ସହି ଅଉ କାଲ-
ଠାରୁତ ଦେଖିବୁ ନାହିଁ ।
କାହାର ସଙ୍ଗରେ　　ଗାଧୋଇ ତୁ ଯିବୁ
ରଚିବୁ କାହାର ବେଣୀ ,
ମନ କଥା ଖୋଲି　　କା ଅଗେ କହିବୁ
ବାନ୍ଧି ଦେବୁ କାର କେଶ ।
କାହାପାଇଁ ସହି　　ଉଦ୍ୟାନକୁ ଯାଇ
ନାନା ପୁଷ୍ପ ଦେବୁ ଆଣି ,
କାହା ସଙ୍ଗେ ହସି-　　ଖେଳି ଦିନ ନେବୁ
ସେବିବୁ କା ମନ ଜାଣି ।
ଦେଖ ପ୍ରିୟ ସଖି　　ବିଦାୟ, ମାଗୁଛି
ମନରେ ପକାଉ ଥିବ ,
ଏଥର ଦୁଃଖିନୀ　　ସଙ୍ଗିନୀ ଜନମେ
ମନେ କିଛି ନ ଭାଳିବ ।
ମାତା, ପିତା ଅଗେ　　କହିବ ମୋପାଇଁ
ଘେନିବନାହିଁ ମନରେ ,
ଭାଗ୍ୟବଳ ତାହା　　ଲେଖାଥିଲା ଯାହା

ସହ, ମୋତେ ଉଧାଳରେ ।”
ଏତେକହ଼ ତାଳି ଜଗତ-ଜୀବନ
ଉଦ୍ଦେଶେ କଲ଼ ପ୍ରଣାମ ,
ଦେବ, ଦାନବ [illegible] ଯକ୍ଷ; ମୁନିଗଣ
ପୂ[illegible] ଧର୍ମଧାମ ।
ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ଦେଖିବ ପ୍ରାଣେଶ-
[illegible] ଗୋବିନ୍ଦ ଆଦରରେ ,
ଏବେ ଭୂପ, ଅସି — ଅଛି, ବକ୍ଷେ ଭୂଷି
ଗାଡ଼ିଦେଲ ଧମାଦର ।
ଶୋଣିତେ ପ୍ଲାବିତ ଢାଳି ପ୍ରେମ୍ୟାସୀ
ସାରେ ମଧ୍ୟ ମନ୍ଦିରେ ।
[illegible] ବେଗେ ଉଡ଼ିଗଲା
ଶରୀର ଚିତ୍ତର ଶ୍ରୁତି ।
[illegible] ରାଜ୍ଞି ସଉରଜା
ପ୍ରବେଶି ରତନପୁରେ ,
ସକଳ ଭୃତ୍ୟାଙ୍ଗ- ନିବେଦନା, ହେମ-
ଲତା ମାତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ।
ହେମଲତା ମାତା ଶୁଣିଲେ ଜାନୁରେ
ଶିରେମାର ଦେଇ କର ,
“[illegible] ରକ୍ଷିଣୀ ପ୍ରଭାତ

ଯାଏଁ ନୟନ ମାନତ ।
ମୋଳୀବ-ଯବନ ନୟନ ପିତ୍ରଳୀ
ଅଟେ-ଗଳାରତ୍ନ-ମାଳୀ ,
ମୋହେ ସ୍ୱପ୍ନେ ମୁଁ ଶୋଧେ ସ୍ୱଖା
ଅହା ତମୋ ଦୁଃଖୀ ପଞ୍ଜାଳୀ ।"
ଏତେ ବନ୍ଧୁ ଘନ୍ତୁଁ ମୁଚ୍ଛିଲେ ଭୂଧରେ
(ହାନ ଧଣ୍ଡ୍ରରେ ବାଁଧି ;—
ସଞ୍ଜିଏ ସତେତ ଢଲେ ଯତ୍ନେ ମୁଖେ
ଶୀତଳ-ଗଲିଳ ସିଞ୍ଚ) ।
ହେମଲତା-ପିତା ଶୁଣିଣ ଗଣ୍ଡୁରେ
ସିତର୍କ କର ଲପନ ,
ଧମ୍ମାଳ ନପାଶ୍ରି ଅନୁତେ ନାହନରେ
ଝୁଦଣ୍ଡ ବେନ ନୟନ ।
ହାହାକାର ରବ ଚୌଦିଗେ ବ୍ୟାପିଲା
ଶୁଣି ଦାରୁଣ ସମ୍ବାଦ ,
ସମସ୍ତଙ୍କ ନେତ୍ର ହେଲା ଅଶ୍ରୁପାତ
ଜଣ୍ଡେ ସର୍ବେ ବିଷାଦ ।
ପୂର୍ବଣା ସ୍ଥଳରେ ହେମଲତା ପିତା-
ଧଯ୍ଯଜନେ ପ୍ରବେଶିଲେ ,
କମ୍ପାଧର ହେମ- ଲତା ପାର୍ଶ୍ୱ ଗତ୍ରା

ଏଡ଼ା ଅଯନ୍ତ୍ର ଦେଖିଲେ ।
ହୃଷିକ ଧନ୍ଦାର କହନ୍ତି ସକଳେ
"ଧିକ୍ ଦାରୁଣ ଦଇବ,
କେଉଁ ଅପରାଧେ ଏ ଦଣ୍ଡ କଇଲୁ
ଏହା କି ଦେହ ସହିବ ?
ଯୋଗୁଡ଼ୋ ଘଟଣା ଯୋଡ଼ୁ ତୋ ଦବେହ
ହେ ଦେଲ୍ ତୋ ନାମ ବଧି,
ଦଶୁ ଘଟଣା ତୁ ମୋତେ ଜଗତେ
ଧାତା ଏସନ ଅବଧି ।
ଧିକ୍ ଧିକ ଅରେ ସର୍ବ ଗ୍ରାସୀ କାଳ
ଧିକ ତୋହର ବ୍ୟଭାର,
ଦୁରନ୍ତ ! ତୁ ଯଥାଃ ଅଣିଲୁ ଲବଣ-
ସିନ୍ଧୁଲା ବଢ ସଦ୍ୱାର ।
ଏତେ ରଜା ପ୍ରଜା ଯକ୍ଷ ପକ୍ଷି ଜନ୍ତୁ
କବ, ଶିଶୁ, ଯୁବାଜନ,
[illegible] ସଦୃଶ ଗ୍ରାସିମି ସନ୍ତୋଷ
ନୋହିଲା କଦେ ତୋ ମନ ?
ଲେଖାଯାଏ ଧିକ୍ ଦାହିଁ କି ତୋ ହୃଦେ
ଟାଢ଼ା ନ ଜାନ୍ତା ପଥରେ ?
[illegible] ଦିନ୍ତୁ ଏତେବେ ଦୁଃଖଗୁଧେ ଲୋଳ

ଉତ୍ପଟ କରନ୍ତି ଥରେ ।

ଯାଦେ ଦୀନବନ୍ଧୁ ବାରଣ-ତାରଣ
କଂସ କୁଞ୍ଜର କେଶରୀ ,
ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ଦମନ ପାଇଁ କରେ ଦେବ
ଅଛ ତୁମ୍ଭେ ଚକ୍ର ଧର ।
ଗୋପପୁର ବାସୀ ରକ୍ଷା ଅର୍ଥେ କରେ
ଟେକିଥିଲ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ,
କି ବିଗ୍ରହ ହୃଦେ ଏକାଳେ କଷ୍ଟେବେ
ଦୀନର ଦୁଃଖ ମୋଚନ ?
କମ୍ପା କାଳଠାରୁ ତୁମ୍ଭ ପରାକ୍ରମ
ଅଟେ ପ୍ରଭୁ ସ୍ଥାନଗର ,
କରଯୋଡ଼, ଘଟେ— ଜଣାଉଛି ହେଉ
ଶ୍ରୀମୁଖୁଁ ପ୍ରଭ ଉତ୍ତର ” ।
ଏ ଅନ୍ତେ ସମାପ୍ତ— ରଚଣ.କେଳକି
ଅଗ୍ନି ସତ୍କାର କରାଇ ,
ଦୁଃଖିତ ଅନ୍ତରେ ନିଜ ନିଜ ଗୃହେ
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇ ॥

ସମାପ୍ତ ।

